

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PLESZEWA



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

PLESZEW, październik 2005r.

Spis treści:

	Str.
I. Wstęp	3
II. Charakterystyka obecnej sytuacji w Pleszewie	7
1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	7
1.1. Granice stref ochrony konserwatorskiej	7
1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska	8
1.2.1. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Pleszewa	12
1.2.2. Zestawienie wielkości zasobów i walorów przyrodniczych	15
1.3. Własność gruntów i budynków	16
1.4. Infrastruktura techniczna	18
1.5. Identyfikacja problemów	22
2. GOSPODARKA	24
2.1. Główni pracodawcy – struktura i trendy	24
2.2. Ilość podmiotów gospodarczych w Pleszewie	25
2.3. Zjawisko szarej strefy	29
2.4. Tereny pod inwestycje	29
2.5. Identyfikacja problemów	30
3. SFERA SPOŁECZNA	30
3.1. Struktura demograficzna i społeczna – trendy	30
3.2. Organizacje pozarządowe	34
3.3. Identyfikacja problemów	36
4. ANALIZA SWOT	37
III. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego miasta i regionu	38
IV. Założenia programu rewitalizacji	40
1. Podokresy programowania	40
2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	40
3. Uzasadnienie – grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach Programu	44
4. Podział na projekty i zadania inwestycyjne	53
5. Kryteria wyboru i kolejność realizacji	54
V. Planowane działania w latach 2005 – 2006 i w latach następnych na obszarach rewitalizowanych	54
1. Planowane działania przestrzenne	54
2. Planowane działania gospodarcze	63
3. Planowane działania społeczne	64
VI. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2005 – 2006 i lata następne	65
VII. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć programu rewitalizacji	68
VIII. System wdrażania	69
IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	70
1. System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pleszewa	70
2. Sposoby oceny Programu	70
3. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	70
4. Public Relations Programu Rewitalizacji	70
X. Efekty programu	72
XI. Zakończenie	72
XII. Spis załączników	73
XIII. Spis tabel	74
XIV. Spis wykresów	75
XV. Spis map	76
XVI. Bibliografia	77

I. Wstęp

Nowym zjawiskiem w Polsce, lecz już dobrze rozpoznany w Europie, jest degradacja obszarów wielkomiejskich. Wiąże się ona z problemami degradacji społecznej, jak również degradacji majątku trwałego o wartości kulturowej. Problemy te często wpływają na obniżenie, niekiedy skutecznie, zainteresowania inwestorów całym miastem. To zjawisko posiada też poważne konsekwencje dla rynku pracy i możliwości rozwoju miasta. Wspólnymi cechami zdegradowanych obszarów jest utrzymujące się długotrwale bezrobocie, niskie dochody, w których znaczna część to pomoc socjalna, niski poziom wykształcenia ludności, patologie społeczne.

Podobny problem dotyczy obszarów, w których zlokalizowane były przedsiębiorstwa wymagające głębokich procesów restrukturyzacyjnych. Problem pojawił się na początku lat 90 – tych w wyniku wzrostu umiędzynarodowienia gospodarki i wdrożenia reguł gospodarki rynkowej. W związku z czym niektóre branże przemysłu bez odpowiednich instrumentów polityki społeczno – gospodarczej oddziałujących na ów sektor wymagają przemian i modernizacji.

Szczególnym problemem w Polsce jest również zagospodarowanie obiektów i terenów zajmowanych w przeszłości przez wojska. Po wielu latach problem zintegrowania tych obszarów i ich wykorzystania nadal nie jest rozwiązany.

Rewitalizacja definiowana jest jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miasta, przyczyniający się do poprawy jakości życia jego mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych.

Celem rewitalizacji jest przywrócenie dotychczasowych funkcji zdegradowanego społecznie, ekonomicznie, środowiskowo obszaru, bądź zamiana jego dotychczasowych funkcji na nowe. Czyli wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego i stworzenie warunków jego rozwoju. Głównym celem planowanych działań jest stymulowanie i pobudzanie współpracy środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w mieście, poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości warunkujących zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących nowe miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury, aby dostosować się do działalności i potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego.

Założeniem programu rewitalizacji jest podejmowanie działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych mających na celu ożywienie gospodarcze i społeczne, w tym zwiększenie potencjału inwestycyjnego i kulturalnego Pleszewa oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta. W myśl słów św. Augustyna: **„Miasta nie składają się tylko z domów i ulic, ale z ludzi i ich nadziei”**.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pleszewa opracowany został w związku z wymogiem jego posiadania i załączenia do wniosków o dofinansowanie realizacji projektów z funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Priorytet III – „Rozwój lokalny”, Działanie 3.3. – „Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe”, Poddziałanie 3.3.1. – „Rewitalizacja obszarów miejskich”, Poddziałanie 3.3.2. – „Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych”.

Projekty zgłoszone przez potencjalnych beneficjentów dotyczą głównie Poddziałania 3.3.1. W ramach tego poddziałania wspierane będą projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych¹ programów rewitalizacji społeczno – gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych: dzielnic mieszkaniowych, zespołów mieszkaniowych w miastach, (szczególnie na obszarach zagrożonych lub dotkniętych zjawiskami patologii społecznej) w celu:

- tworzenia w zdegradowanych dzielnicach warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców ww. terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym. Priorytetowo będą traktowane projekty mające znaczenie dla rozwoju gospodarczego,
- porządkowania „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- renowacji zabudowy budynków, w tym obiektów infrastruktury społecznej,
- renowacji budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie oraz ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- poprawy funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- przebudowy lub remontów publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

Ważny element tego poddziałania stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast poprzez szybszy wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

¹ Pojęcie zintegrowane programy oznacza Lokalne Programy Rewitalizacji w ramach których:

- przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy),
- występują projekty różnych kategorii beneficjentów przewidziane w Uzupełnieniu ZPORR dla Poddziałania 3.3.1.

Dlatego też gminy, które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania na terenie, na którym znajdują się obszary miast wymagające rewitalizacji, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji².

Zasięg terytorialny tego dokumentu planistycznego dotyczy trzech obszarów Miasta Pleszewa wymagających rewitalizacji. Granice tych obszarów zostały wyznaczone na podstawie krytycznej analizy danych i zidentyfikowanych problemów przygotowanych na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do wytycznych zawartych w „Przewodniku dotyczącym kryteriów planowania oraz zarządzania projektami dotyczącymi rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, po – przemysłowych i po – wojskowych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego finansowanego ze środków funduszy strukturalnych”

Celem Programu Rewitalizacji jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza i społeczna Miasta, po to, aby proces jego modernizacji i rozbudowy przebiegał zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Szczególnie ważna jest odnowa tych przestrzeni, które mają wartości historyczne. Występowanie na terenie Miasta obiektów i terenów chronionych ze względu na wartości kulturowe wymusza ich ochronę, aby mogły służyć przyszłym pokoleniom świadcząc o tożsamości terytorialnej regionu.

Pleszew jest miastem, który do dnia dzisiejszego zachował średniowieczny układ urbanistyczny śródmieścia pochodzący z XIII w. W roku 1283 po lokacji Miasta wyznaczono jego granice, rynek, główne ulice i zlokalizowano miejsca niektórych budowli publicznych, np. kościołów. Pomimo wielowiekowej historii Miasto nie posiada zabytków świadczących o jego rodowodzie. Pożar Miasta w 1806 roku pochłonął większość obiektów zabytkowych, te które przetrwały po licznych przeróbkach utraciły swój pierwotny styl. W rejestrze zabytków znajdują się m.in. następujące obiekty:

- Ratusz z 1835r. (nr rejestru: 210 z dnia 21.10.1968r.),
- zajazd przy ul. Poznańskiej z roku 1820 (obecnie Muzeum Regionalne) – (nr rejestru: 369 z dnia 14.06.1973r.),
- kościół p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela z XV w. (nr rejestru: 547 z dnia 06.03.1933r.),
- kościół p.w. Św. Floriana (nr rejestru: 548 z dnia 06.03.1933r.),
- Pałac – zespół folwarczny przy ul. Malinie (nr rejestru: 662 z dnia 31.03.1993r.),
- Liceum Ogólnokształcące (nr rejestru: 724 z dnia 23.02.1996r.),
- Szkoła Podstawowa Nr 1 (nr rejestru: 699 z dnia 22.08.1994r.).

Ponadto około 390 obiektów zostało wpisanych do ewidencji zabytków. Są to budynki mieszkalne z przełomu XIX i XX w. Układ urbanistyczny na obszarze Miasta jest również wpisany w rejestr zabytków. Do dnia

² Uzupełnienie ZPORR, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, (tekst jednolity uwzględniający zmiany przyjęte przez Komitet Monitorujący ZPORR w dniu 17 marca 2005r.

dzisiejszego kamienice w Rynku wymagają gruntownych remontów. Bardzo często właścicielami lokali mieszkalnych w nich są osoby o niskich dochodach, dlatego nie są w stanie sami sfinansować kosztownych remontów.

Nadrzędnym zadaniem samorządu pleszewskiego jest stworzenie jak najkorzystniejszych warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, powstawania nowych inwestycji, czego konsekwencją będzie powstawanie nowych miejsc pracy oraz spadek bezrobocia. Dlatego realizacja zadań ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Pleszewa jest dla Miasta zadaniem ważnym warunkującym jego dalszy rozwój.

Lokalny Program Rewitalizacji zawiera zadania dofinansowywane ze środków strukturalnych UE, a realizowane przez samorząd i inne podmioty lokalne, a także zawiera listę projektodawców i opis proponowanych przez nich projektów niezbędnych dla rozwoju gospodarczego Miasta Pleszewa, w tym terminy ich realizacji, planowane koszty inwestycyjne, wskaźniki osiągnięcia celów. Opracowanie zostało wykonane wychodząc naprzeciw wyłącznie potrzebom potencjalnych beneficjentów, dla których ów dokument jest niezbędny.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pleszewa spełniło wszelkie wymogi procedur przygotowania LPR, zgodne z Podręcznikiem wdrażania procedur ZPORR (dokument Ministerstwa Gospodarki i Pracy). Zostało ono zapoczątkowane uchwałą Nr XXV/168/2004 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 9 grudnia 2004r. o przystąpieniu do opracowania programu. Zarządzeniem Nr 321/IV/2005 Burmistrza Miasta i Gminy z dnia 10 lutego 2005r. w Pleszewie został powołany Zespół Zadaniowy do przygotowania projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pleszewa, którego zadaniem było opracowanie w/w projektu. W skład zespołu weszli: kierownicy poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie, kierownicy jednostek organizacyjnych Miasta i Gminy, liderzy lokalnej społeczności – reprezentanci instytucji użyteczności publicznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, itp. 27 października 2004r. radni Rady Miejskiej osobnym pismem zostali poinformowani o przystąpieniu do sporządzenia LPR. Radni jednak nie wyrazili bezpośrednio chęci uczestnictwa w pracach nad Programem. Lokalny Program Rewitalizacji był opracowywany w oparciu o szerokie konsultacje społeczne oraz odzwierciedla potrzeby mieszkańców i różnych instytucji, wspólnot, stowarzyszeń oraz organizacji działających na rzecz rozwoju Pleszewa. Przez cały czas trwania prac nad opracowaniem Programu wszelkie informacje znajdowały się na stronie internetowej Miasta i Gminy Pleszew: www.pleszew.pl i były publikowane w prasie.

Przy opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji uwzględniono ustalenia:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Pleszewa – uchwała Nr XLIX/269/1998 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 2 marca 1998r.,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pleszew – uchwała Nr XIV/138/99 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 30 grudnia 1999r.,

- Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew 2001 – 2015 – uchwała Nr XXV/226/2001 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 18 stycznia 2001r. (ze zmianami),
- Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pleszew 2004 – 2006 – uchwała Nr XX/124/2004 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 maja 2004r.,
- Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta i Gminy Pleszew na lata 2004 – 2008 – uchwała Nr XVII/94/2004 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 26 lutego 2004r. (ze zmianami),
- Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pleszew na lata 2005 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011 – uchwała Nr XXVIII/181/05 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 stycznia 2005r.,
- Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Pleszew – uchwała Nr XXVIII/181/05 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 stycznia 2005r.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pleszewa ma charakter indykatorywny, przewiduje okresową ocenę i aktualizację planowanych działań oraz projektów.

II. Charakterystyka obecnej sytuacji w Pleszewie

Pleszew – Miasto i Gmina położone są w centralnej Polsce, w południowej części województwa wielkopolskiego. Ten 30 – sto tysięczny ośrodek zajmuje powierzchnię 180 km². Samo Miasto Pleszew skupia ponad 18 tysięcy mieszkańców i zajmuje powierzchnię 13 km². Od roku 1999 Pleszew jest stolicą powiatu pleszewskiego. Ma bardzo korzystne położenie komunikacyjne i geograficzne, na które składa się skrzyżowanie dwóch dróg krajowych Nr 11 i 12, bliskość dużych ośrodków (Poznań – około 100 km, Kalisz – 30 km, Wrocław – 120 km, Łódź – 140 km), bezpośrednie połączenia komunikacyjne z dużymi miastami.

Miasto i Gmina mają charakter rolniczo – przemysłowy. Za datę lokacji Miasta przyjmuje się rok 1283.

1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

1.1. Granice stref ochrony konserwatorskiej

Ze względu na wartość dziedzictwa kulturowego, decyzją Nr PSOZ – Kal (IZN) – 40 (35) 93 z dnia 15 kwietnia 1993r. Wojewódzki Konserwator Zabytków orzekł o wpisaniu do rejestru zabytków województwa pod numerem rejestru 668/A układ urbanistyczny oraz ślady osadnictwa średniowiecznego (nawarstwienia kulturowe) znajdujące się na obszarze miasta lokacyjnego Pleszewa wraz z otoczeniem stanowiącym strefę ochrony konserwatorskiej.

Granice stref ochrony konserwatorskiej pokrywają się z granicami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Miasta Pleszewa. Plan obejmuje teren o powierzchni ca 30,00 ha, położony w centrum miasta Pleszewa, którego granice wyznaczają następujące ulice:

- Oś ulicy Poznańskiej (pomiędzy ul. Bogusza, a ul. Św. Ducha)

- Oś ulicy Św. Ducha (pomiędzy ul. Poznańską, a ul. Sopałowicza)
- Północna linia rozgraniczająca ulicy Sopałowicza (pomiędzy ul. Św. Ducha, a Placem Powstańców Wielkopolskich)
- Północna linia rozgraniczająca Placu Powstańców Wielkopolskich (pomiędzy ul. Sopałowicza, a ul. Edmunda Bojanowskiego)
- Oś ulicy Edmunda Bojanowskiego (pomiędzy Placem Powstańców Wielkopolskich, a ul. Kilińskiego)
- Oś ulicy Kilińskiego (pomiędzy ul. Edmunda Bojanowskiego, a ul. Kaliską)
- Oś ulicy Kaliskiej (pomiędzy ul. Kilińskiego, a ul. Wodną – Piaski)
- Oś ulicy Wodnej – Piaski (pomiędzy ul. Kaliską, a ul. Stare Targowisko)
- Południowa linia rozgraniczająca Starego Targowiska (pomiędzy ul. Wodną – Piaski, a ul. Stolarską)
- Oś ulicy Stolarskiej (pomiędzy ul. Stare Targowisko, a ul. Wyspiańskiego)
- Oś ulicy Wyspiańskiego (pomiędzy ul. Stolarską, a ul. Sienkiewicza)
- Oś ulicy Sienkiewicza (pomiędzy ul. Wyspiańskiego, a ul. Strumykową)
- Oś ulicy Strumykowej (pomiędzy ul. Sienkiewicza, a ul. Ogrodową)
- Oś ulicy Ogrodowej (pomiędzy ul. Strumykową, a ul. Słowackiego)
- Oś ulicy Słowackiego (pomiędzy ul. Ogrodową, a ul. Bogusza)
- Oś ulicy Bogusza (pomiędzy ul. Słowackiego, a ul. Poznańską)

Granice stref ochrony konserwatorskiej zaznaczono na mapie, która stanowi załącznik nr 1 do Programu.

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska

Rzeźba terenu

Miasto usytuowane jest na płaskim wzniesieniu nad rzeką Ner, która kilkanaście kilometrów na wschód od Pleszewa wpada do Proсны.

Cały obszar należy zaliczyć pod względem morfologicznym do terenów słabo urozmaiconych. Ukształtowanie terenu, rzeźba, gleby, wody oraz krajobraz gminy są pochodzenia polodowcowego. Teren ten znajduje się na obszarze dawnego zlodowacenia środkowopolskiego. Jego powierzchnię stanowi zespół równin z niewielkimi nachyleniami, które dodatkowo poprzecinane są szerokimi dolinami rzek Proсны i Neru.

Wysokości na terenie Miasta i Gminy Pleszew mające odzwierciedlenie w wartościach rzędnych bezwzględnych wynoszą: najniższy położony punkt to: 85 m npm (dolina rzeki Proсны), a najwyższy położony punkt to: 155 m npm (rejon Kowalewa). Różnica między najniższym i najwyższym położonymi punktami wysokościowymi na terenie gminy wynosi 70 m.

Klimat

Pleszew znajduje się w obrębie regionu, który należy do typu klimatów – Kraina Wielkich Dolin – ściślej jest on w obrębie Krainy Gnieźnieńsko – Kaliskiej, charakteryzującej się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi. Gleby i klimat sprzyjają produkcji rolnej i hodowli. Zdecydowana większość Gminy leży w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej, a spadki terenu wynoszą średnio 1 – 3%.

W Pleszewie, tak jak i w całej Wielkopolsce, najczęściej obserwowane są wiatry z sektora zachodniego, głównie z kierunku SW i W, najrzadziej pojawiają się wiatry z kierunku N i SE (N – północ, S – południe, W – zachód, E – wschód). Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 2,9 m/s. Największe prędkości wiatru są notowane w zimie i wiosną, a najmniejsze – latem. Średnia roczna temperatura powietrza wahała się od 7,8°C do 10,2°C. Maksymalne wartości średniej miesięcznej temperatury powietrza notuje się w lipcu, choć zdarzają się lata, kiedy występuje ona w sierpniu lub czerwcu. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych charakteryzuje się dużą zmiennością. Średnia ta należy do najniższych w Polsce. W rocznej sumie zaznacza się wyraźna przewaga opadów letnich. Okres niskich sum opadów atmosferycznych rozpoczyna się w styczniu i utrzymuje do marca. Od kwietnia następuje wzrost sum opadów z maksimum występującym najczęściej w lipcu.

Teren Pleszewa nie wykazuje znacznych dysproporcji w lokalnych warunkach klimatycznych, przede wszystkim ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu. Pewne różnice klimatyczne zaznaczają się okresowo na terenach wysoczyznowych oraz większych dolin rzecznych Proсны, Neru i Giszki.

Wody podziemne i powierzchniowe

Przez Miasto i Gminę Pleszew równoleżnikowo przebiegają doliny rzek Ner, Giszki i innych mniejszych, stanowiące korytarze ekologiczne wysokiej aktywności przyrodniczej uchodzące do doliny rzeki Proсны, która z kolei stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym. Wzdłuż niej biegają struktury hydrogeologiczne wysokiej ochrony. Rzeka Ner swoje źródła posiada na południowy – zachód od miejscowości Piekarszew i uchodzi do Proсны w 39,6 km biegu rzeki. Całkowita długość Neru wynosi 25 km, a powierzchnia zlewni 75,2 km². Pod względem zasobności w wody powierzchniowe, Pleszew zaliczany jest do obszarów o niskiej zasobności.

Kolejnym ważnym elementem przyrodniczym są przebiegające przez Pleszew granice głównych zbiorników wód podziemnych piętra czwartorzędowego, trzeciorzędowego i jurajskiego. Sprzyja to zaopatrzeniu go w wodę, gdyż ta charakteryzuje się niekorzystnymi warunkami wodnymi objawiającymi się deficytem wody. To jednak zobowiązuje jednocześnie władze do generalnego rozwiązania problemów gospodarki wodno – ściekowej. Poziomy wodonośne na terenie Pleszewa występują na różnych głębokościach.

Okolice Pleszewa pozbawiona jest większych zbiorników wodnych. Zbiorniki naturalne nie występują, istnieje jedynie kilka sztucznych zbiorników retencyjnych, zasilanych głównie wodami powierzchniowymi. Użytkowe poziomy wodonośne Pleszewa dotyczą wód czwartorzędowych, trzeciorzędowych i jurajskich. Eksploatowane są głównie wody podziemne z utworów czwartorzędowych w dolinie rzeki Prosnicy.

Tabela 1: Wykaz zbiorników retencyjnych na terenie Miasta i Gminy Pleszew

Zbiornik – lokalizacja	Nazwa rzeki	km	Powierzchnia zlewni
Zbiornik suchy – Suchorzew nr 1	Ner	11 + 448	5,59 ha
Zbiornik suchy – Piekarzew nr 2	Ner	16 + 798	11,67 ha
Włot do rurociągu rzeki Ner (Pleszew ul. Lipowa)	Ner	11 + 800	23,20 ha

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Pleszewie

Pleszew położona jest w lewobrzeżnej części zlewni rzeki Prosnicy, która na odcinku około 9 km stanowi północno – wschodni fragment granicy Gminy. Największym dopływem Prosnicy jest Ner płynący w szerokiej dolinie rowem o szerokości 1 – 1,5 m. Ner jest w zachodniej części regulowany, na obszarze Miasta zaś płynie częściowo krytym kanałem. Ciek ten charakteryzuje się najwyższymi stanami wody w okresie wiosennych roztopów. Wtedy niżej położone fragmenty doliny ulegają zalaniu. Na rzece Ner wybudowano suche zbiorniki przeciwpowodziowe.

Pod względem zasobności w wody powierzchniowe Pleszew jest dość ubogi. Według założeń jakość wód rzeki Ner na odcinku od Pleszewa do ujścia do Prosnicy powinna spełniać kryteria III klasy czystości. W roku 2001 jakość wód Prosnicy i wszystkich jej dopływów na terenie województwa wielkopolskiego nie pozwoliła na zaklasyfikowanie jej do którejkolwiek z klas.

W okresach wzmożonej ilości opadów atmosferycznych i roztopów wiosennych, wody głównych rzek przepływających przez Pleszew stwarzają zagrożenie powodziowe. Na terenie Miasta Ner jest skanalizowany, jednak przepustowość kanałów jest niedostateczna dla bezszkodowego przepuszczenia ewentualnej fali powodziowej. Z tego powodu powstały dwa suche zbiorniki retencyjne na terenie Gminy (Suchorzew i Piekarzew), których zadaniem jest spłaszczanie szczytu fali powodziowej.

Gleby

Warunki glebowe na terenie Pleszewa są zróżnicowane i zależą od stosunków wodnych, budowy geologicznej i klimatu. Ocenia się je jako średnie. Najlepsze ziemie występują w północnej i zachodniej części Miasta.

Gleby występujące na terenie Miasta charakteryzują się zróżnicowaną przydatnością dla celów rolniczych. Największą powierzchnię zajmują gleby klasy V (3.825 ha). Duży udział bonitacyjnie słabszych gleb zmusza do określonych działań, mających na celu ograniczenie ich dewastacji. Gleby klasy V i VI stanowią 41% gruntów rolnych. Są to gleby o niskiej przydatności rolniczej, dlatego też, zwłaszcza gleby klasy VI, winno stopniowo wycofywać się z produkcji rolnej i przeznaczać na cele przemysłowe, komunikacyjne, a

przede wszystkim pod zalesienia. Gleby klasy IV zajmują 30%, klasy III – 28%, klasy II – 1% powierzchni, a klasy I w ogóle nie istnieją.

Pokrywę glebową tworzą przede wszystkim gleby bielcowe piaszczyste – około 81% i słabo ilaste oraz gleby płowe na podłożu glin zwałowych – gliniaste – 10%, gleby pylaste – 7%, a także w mniejszym stopniu torfowe – 1% i murszowe – 1%.

Na terenie Miasta i Gminy Pleszew obserwowane są zmiany degradacyjne gleb, objawiające się m.in. znacznym zakwaszeniem. Wpływa to na zmniejszenie i pogorszenie jakości uzyskiwanych plonów. W celu zminimalizowania szkód i przeciwdziałaniu degradacji należy prowadzić procesy wapnowania gleb, które zmieniają właściwości fizykochemiczne i biologiczne gleb. Zagrożeniem dla gleb jest również ich zanieczyszczenie metalami ciężkimi oraz siarką. Obserwowane jest ponadnormatywne stężenie ołowiu w glebie. Jego zawartość określono w II stopniu zanieczyszczenia. Stwierdzono również zanieczyszczenie gleb związkami siarki siarczanowej w każdym z czterech stopni. Głównymi źródłami zanieczyszczenia siarką są emisje przemysłowe oraz spalanie paliw płynnych, w glebach użytkowanych rolniczo siarkę wprowadza się również wraz z nawozami oraz pestycydami. Przyczynami degradacji chemicznej gleb na terenie Pleszewa są przede wszystkim zanieczyszczenia związane ze spalaniem paliw (osiadanie zanieczyszczeń pyłowych i chemicznych, zanieczyszczenia komunikacyjne, kwaśne deszcze).

Tabela 2: Stan zakwaszenia gleb

	Gleby bardzo kwaśne	Gleby kwaśne
Polska	28%	31%
Wielkopolska	16%	30%
Pleszew	20%	37%

Źródło: Wielkopolski Inspektorat Ochrony Środowiska, Poznań 2000r.

Miasto i Gmina Pleszew jest typowo rolniczo, ogrodniczo - przemysłowa. Powierzchnia użytków rolnych zajmuje ok. 13.549 ha, co stanowi około 80% powierzchni ogólnej gminy oraz 0,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa wielkopolskiego. Składają się na nią: grunty rolne, użytki zielone, sady. Dobrze rozwinięte jest ogrodnictwo, a zwłaszcza uprawa pieczarek, ogórków, pomidorów i kwiatów. Uprawy szklarniowe zajmują około 15% powierzchni upraw.

W Mieście i Gminie istnieje 1.355 gospodarstw rolnych. Dominują gospodarstwa indywidualne, średnia ich powierzchnia wynosi około 9 ha. Wiodącym kierunkiem produkcji rolnej jest produkcja zwierzęca, a zwłaszcza hodowla trzody chlewnej, której podporządkowana jest produkcja roślinna.

Zieleń miejska

Ze względu na niewielką lesistość, ważną rolę w systemie ekologicznym Pleszewa spełnia roślinność nieleśna, czyli zieleń śródpolna czy zieleń parkowa. Na obszarach użytkowanych rolniczo zadrzewienia śródpolne o charakterze pasowym spełniają funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi.

Na terenie Pleszewa istnieje również wiele parków, z których część została wpisana do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Tabela 3: Wykaz istniejących parków na terenie Pleszewa

Miejscowość	Rodzaj parku	Wiek powstania
Pleszew – ul. Ks. Niesiołowskiego	Parafialny	b.d.
Pleszew – ul. Ogrodowa	Miejski	XIX/XX w.
Pleszew – ul. Sportowa	Miejski	b.d.
Pleszew – Malinie	Dworski	b.d.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pleszew, styczeń 2005r.

Tereny zielone Miasta – zarówno parki, jak i zieleńce oraz zieleń przydrożna – wymagają renowacji. Ulepszenie powierzchni terenów zielonych z pewnością w znacznym stopniu przyczyniłoby się do poprawy warunków życia mieszkańców Pleszewa.

1.2.1. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Pleszewa

Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego prowadzi do zagrożeń jakimi są m.in.:

- zmiany klimatyczne – wzrost stężeń CO₂, CH₄, NO₂ oraz freonów i halonów w górnej warstwie atmosfery, co prowadzi do częstszych powodzi, susz, huraganów oraz zmiany w tradycyjnych uprawach rolniczych,
- eutrofizacja – nadmiar ilości azotu, pochodzącego z NO₂ i NH₃, docierającego z powietrza do zbiorników wodnych prowadzi do zmian w ekosystemach.

Na terenie Miasta głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są przede wszystkim zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe (są one efektem spalania paliw, ścierania opon, hamulców, nawierzchni drogowych) oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji, a w mniejszym stopniu zanieczyszczenia przemysłowe (powstające w wyniku spalania paliw i procesów technologicznych).

Największe emitory zanieczyszczeń powietrza występujące przede wszystkim na terenie miasta zmodernizowały już swoje kotłownie, dzięki czemu znacznie zmniejszyła się emisja zanieczyszczeń do atmosfery.

W roku 2001 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził kontrolę w dwóch zakładach przemysłowych na terenie Gminy. Kontrola wykazała przekroczenia wielkości dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń. W roku 1996 i 1997 WIOŚ Poznań przeprowadził pomiary zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w Mieście Pleszew w dwóch punktach pomiarowych: stacja nr 1 na Rynku (Ratusz) – centralna część miasta (ogrzewanie węglowe) i stacja nr 2 na ul. Mieszka I – zachodnia część miasta (ogrzewanie ze zbiorczej kotłowni). Stwierdzono przekroczenia norm w przypadku pyłu zawieszony PM₁₀.

Źródłem emisji węglowodorów do atmosfery są także stacje benzynowe zlokalizowane w Pleszewie, jednakże trudno jest określić wielkość emisji i jej oddziaływanie na środowisko. Emisja punktowa w postaci amoniaku, metanu, siarkowodoru oraz zanieczyszczeń bakteriologicznych ma również miejsce ze składowiska odpadów stałych w Dobrej Nadziei obsługującego Miasto. Wielkość ich emisji nie jest znana.

Koncentracja źródeł zanieczyszczeń w Pleszewie powoduje również w niewielkim stopniu zanieczyszczenia okolicznych terenów. Stopień zanieczyszczenia zależy w dużej mierze od siły, kierunku i częstotliwości wiatrów.

Do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego przyczyniają się niewątpliwie instalacje, które wykorzystują energię odnawialną, np. wykorzystanie energii biogazu na oczyszczalni ścieków w Zielonej Łące czy wykorzystanie energii z kolektorów słonecznych w SP ZOZ.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w swoim „Raportie o stanie środowiska w roku 2002” podzielił teren województwa na 3 strefy:

- klasa strefy A – nie przekroczenie wartości dopuszczalnych z uwzględnieniem dozwolonej częstotliwości przekroczeń,
- klasa strefy B – poziom stężeń wartości dopuszczalnej nie przekraczających wartości dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klas strefy C – powyżej wartości dopuszczalnych.

W wyniku oceny jakości powietrza Pleszewa, został on zakwalifikowany do klasy wynikowej A, co oznacza, że na rozpatrywanym terenie nie są przekraczane wartości dopuszczalne z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń dla następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM₁₀, Pb, C₆H₆, CO, O₃ oraz NO_x.

Hałas

Hałas jest powszechnym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego mającym niekorzystny wpływ na życie mieszkańców Pleszewa. Spośród wielu jego źródeł do najbardziej uciążliwych zalicza się:

- hałas komunikacyjny od dróg i szyn, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł,
- hałas przemysłowy obejmujący swoim zasięgiem najbliższe otoczenie.

Wysoki poziom hałasu w Pleszewie jest wypadkową wielu czynników, m.in.: natężenia ruchu i udziału transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stanu technicznego pojazdów, rodzaju nawierzchni dróg, organizacji ruchu drogowego czy zwartej zabudowy miasta utrudniającej rozprzestrzenianie się hałasu.

Na terenie Pleszewa szczegółowymi badaniami natężenia hałasu komunikacyjnego objęto ulice, w ramach badania klimatu akustycznego miasta. Pomiarzy przeprowadzono w roku 1998, od kwietnia do września, w 50 punktach pomiarowych, zlokalizowanych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych i ulic Pleszewa. Badaniami objęto ulice o łącznej długości 26,1 km, czyli blisko połowę ogólnej długości wszystkich

ulic. Na podstawie uzyskanych wyników pomiarów w trakcie badania klimatu akustycznego Pleszewa stwierdzono, że w wielu punktach pomiarowych występuje przekroczenie dopuszczalnej normy. Dla Miasta Pleszewa najwyższe dopuszczalne poziomy hałasu wynoszą:

- 55 dB (teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem ludzi, tereny domów opieki i szpitali w Mieście),
- 60 dB (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi oraz tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego).

Drugim źródłem hałasu są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Specyfiką tego hałasu jest długotrwałość występowania oraz czasowe krótkotrwałe duże natężenie. W roku 2000 i 2001 Wielkopolski Inspektorat Ochrony Środowiska Poznań, Delegatura w Kaliszu przeprowadził kontrolę w zakresie ochrony przed hałasem w kilku zakładach przemysłowych. Pomiaru kontrolne hałasu wykazały przekroczenia w 5 zakładach, którym Starostwo Powiatowe w latach 2000 – 2004 wydało decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Tabela 4: Zakłady z przekroczonymi poziomami emitowanego hałasu

Zakład	Poziom równoważny dźwięku * (dB)		Dopuszczalny poziom hałasu (dB)	
	Pora dnia (6.00 – 22.00)	Pora nocy (22.00 – 6.00)	Pora dnia (6.00 – 22.00)	Pora nocy (22.00 – 6.00)
PPHU „ArkoPaw” Młyn Pleszew	63,5 – 66,7	63,5 – 66,7	45	40
Zakład Kotlarsko – Instalacyjny w Kowalewie	b.d.	n.b.**	50	40
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko – Własnościowa w Pleszewie	59,3	59,3	50	40
Zakład Ślusarsko – Kotlarsko – Murarski w Pleszewie	b.d.	b.d.	50	40
Wytwórnia Kottów CO Pleszew	52,8	n.b.	50	40

* na podstawie wyników kontrolnych pomiarów poziomu dźwięku wykonanych przed uzyskaniem decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu

** n.b. – nie badano (zakłady pracują w systemie jednozmianowym)

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pleszew, styczeń 2005r.

Pole elektromagnetyczne

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej.

Na terenie Gminy zlokalizowane są następujące źródła promieniowania elektromagnetycznego:

- Elektroenergetyczne linie napowietrzne NN, WN 400 kV i 110 kV, SN 15 kV,
- Stacje elektroenergetyczne (GPZ w Pleszewie),

- Stacje transformatorowe SN 15 kV,
- Cywilne stacje radiowe CB o mocy około 10 W,
- Urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia, placówek naukowo – badawczych i zakładów przemysłowych oraz
- 3 stacje bazowe telefonii komórkowej:
 - Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej ERA GSM 900 – Pleszew ul. Poznańska 125a (teren szpitala),
 - Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej PTK CENTERTEL – GSM 900/1800 – Pleszew ul. Komunalnych,
 - Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej PLUS GSM – Pleszew, ul. Targowa.

Zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są regulowane przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego i przepisami sanitarnymi.

1.2.2. Zestawienie wielkości zasobów i walorów przyrodniczych

Istnienie zasobów i walorów przyrodniczych na terenie Pleszewa rozpatruje się na kilku płaszczyznach. Występowanie tych samych zasobów uznać można jednocześnie jako czynnik prorozwojowy, jak i ograniczający rozwój.

Tabela 5: Prorozwojowe i ograniczające rozwój zasoby i walory przyrodnicze istniejące na terenie Pleszewa

Element przyrodniczy	Czynniki prorozwojowe	Czynniki pogarszające możliwości rozwojowe
Położenie – w aktywnym gospodarczo i intelektualnie rejonie kraju	<ul style="list-style-type: none"> • poza obszarem ekologicznego zagrożenia • rozwój ruchu tranzytowego 	wzrost natężenia ruchu – wzrost zanieczyszczenia powietrza
Ukształtowanie terenu – płaska powierzchnia	<ul style="list-style-type: none"> • nie stwarza problemów budowlanych 	zwiększona erozja
Gleby – średnia i niska jakość bonitacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • zastępowanie areалу rolnego nasadzeniami leśnymi lub naturalnymi użytkami (łąki) • wykorzystanie do nasadzeń biopaliw (wierzby energetycznej) • rozwój przemysłu przetwórczego – uprawianych gatunków roślin • kompleksy gleb chronionych (Pleszew) pochodzenia mineralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • uprawa gatunków roślin o niewielkich wymaganiach glebowych (zboża) • niższe plony • znaczne zanieczyszczenie gleby siarką • kompleksy gleb chronionych ograniczających rozwój zabudowy
Złoża bogactw naturalnych – gaz, kruszywo naturalne	<ul style="list-style-type: none"> • rozwoju przemysłu przetwórczego gazu – przychody dla gmin z tytułu opłat, zapewnienie zatrudnienia • źródło ekologicznego ogrzewania – gaz, rośliny energetyczne, biomasa, wiatr 	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenia na etapie poszukiwania i eksploatacji złóż gazu – ewentualne skażenia gleby i wód gruntowych, możliwość przerwania łańcucha pokarmowego naruszenie walorów widokowych w rejonie eksploatacji złóż

		kruszywa naturalnego
Wody podziemne – niewielkie zasoby	<ul style="list-style-type: none"> położenie części gminy na obszarze głównych zbiorników wód podziemnych wymagających wysokiej ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> niedobory wody wpływające na wielkości plonów brak możliwości rozwoju niektórych dziedzin gospodarki niski procent skanalizowania regionu nieszczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba) niewłaściwe zagospodarowanie obszarów zasobowych wód podziemnych
Wody powierzchniowe – gęsta sieć drobnych cieków wodnych, duże zanieczyszczenie	<ul style="list-style-type: none"> urozmaicenie estetyki krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> zła jakość wód brak naturalnych zbiorników wodnych zwiększenie zagrożenia powodziowego w dolinach Proсны i Neru występowanie tylko niektórych gatunków flory i fauny wodnej okresowe wylewy rzeki Proсны i rzeki Ner
Powietrze – zanieczyszczone w niewielkim stopniu	<ul style="list-style-type: none"> pozytywny wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców (drogi oddechowe) 	<ul style="list-style-type: none"> zanieczyszczenia komunikacyjne powietrza (przede wszystkim DK nr 11 i DK nr 12) zanieczyszczenia powietrza w wyniku niskiej emisji
Hałas – komunikacyjny i przemysłowy	<ul style="list-style-type: none"> rozwój turystyki w rejonach poza skupiskami przemysłu i z dala od głównych ciągów komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> pogorszenie warunków mieszkania ludności nadmierne natężenie hałasu w pobliżu zakładów przemysłowych nadmierne natężenie hałasu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych
Walory przyrodnicze – położenie poza obszarem ekologicznego zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> występowanie obszarów chronionych będących zapleczem przyrodniczym doliny rzeczne stanowiące lokalne ciągi wysokiej aktywności przyrodniczej korzystne warunki klimatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> niska lesistość gminy
Walory kulturowe – liczne zabytki	<ul style="list-style-type: none"> rozwój turystyki popularyzacja regionu 	

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UMiG Pleszew

1.3. Własność gruntów i budynków

Przeważająca większość gruntów i budynków zlokalizowanych w granicach miasta Pleszewa, to własność prywatna osób fizycznych lub osób prawnych.

Miasto i Gmina Pleszew posiada na terenie miasta 181,7472 ha gruntów, z czego 37,3320 ha przekazano w użytkowanie wieczyste (osobom fizycznym – 11,3894 ha i osobom prawnym – 25,9426 ha). Pozostałe 144,4152 ha gruntów pozostaje w gestii Miasta i Gminy i wykorzystywane są m.in. jako lokalizacja urzędów, instytucji, budynków mieszkalnych, placówek oświatowych, pomieszczeń użytkowych itp.

Na cele oświatowe (szkoły, przedszkola) zajęte jest 5,6818 ha.

Zlokalizowane na terenie Miasta budynki, stanowiące mienie komunalne to własność Miasta i Gminy. Są to w większości siedziby urzędów, szkół, przedszkoli, jednostek organizacyjnych Gminy (Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Dom Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie itp.).

Dużą część budynków stanowi zasób mieszkaniowy. Budynki komunalne zarządzane są przez Pleszewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Pleszewie (PTBS). Część lokali mieszkalnych została wykupiona przez najemców i w budynkach tych powstały Wspólnoty Mieszkaniowe, zarządzane przez w/w PTBS lub inną firmę prywatną. W skład budynków wchodzi również budynki użytkowe, które są przedmiotem dzierżaw i najmu zarówno przez osoby fizyczne, jak i osoby prawne.

Działania Miasta i Gminy idą w kierunku sprzedaży mieszkań ich najemcom (uchwała o udzielaniu bonifikaty od ceny sprzedaży). Podjęte działania PTBS-u w zakresie budowy nowych mieszkań na razie nie przyniosły efektów, tak więc zasób mieszkaniowy będzie się systematycznie zmniejszał. Do Urzędu Miasta i Gminy wpływają też wnioski od dzierżawców i najemców lokali użytkowych. Należy więc przypuszczać, że ilość tych budynków i pomieszczeń również będzie ulegała zmniejszeniu.

Powierzchnia gruntów gminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste wynosi 37,3320 ha. Poniższa tabela przedstawia zestawienie powierzchniowe gruntów, w zależności od formy prawnej ich użytkownika.

Tabela 6: Grunty oddane w użytkowanie wieczyste

Lp.	Wyszczególnienie użytkownika	Powierzchnia (ha)
1	Ogrody działkowe	15,1693
2	Osoby fizyczne	11,3894
3	Osoby prawne	10,7733

Źródło: Wydział Gospodarki Gruntami i Rolnictwa UMiG Pleszew

Ogólna powierzchnia gruntów stanowiących zasób gminy wynosi 144,4152 ha. Znaczna ich część pozostaje w bezpośrednim zarządzie Urzędu Miasta i Gminy. Pozostała część zarządzana jest przez jednostki organizacyjne lub pomocnicze gminy. Poniższa tabela przedstawia zestawienie powierzchniowe gruntów dla poszczególnych jednostek.

Tabela 7: Zestawienie powierzchni gruntów w układzie podmiotowym

Lp.	Dysponent gruntu	Powierzchnia (ha)
1.	Zarządzane bezpośrednio przez Miasto	131,9058
2.	Placówki oświaty	5,6818
3.	Placówki kultury	6,3791
4.	Placówki opieki społecznej	0,4485

Źródło: Wydział Gospodarki Gruntami i Rolnictwa UMiG Pleszew

1.4. Infrastruktura techniczna

Drogi i komunikacja

Wewnętrzny układ drogowy na terenie Miasta Pleszew ma charakter promienisty, dośrodkowy. Krzyżują się tu 4 ciągi drogowe łączące Pleszew z drogami krajowymi i przyległymi gminami.

Przez teren Miasta przebiegają drogi krajowe, powiatowe i gminne. Pleszew leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych przebiegających z północy na południe i ze wschodu na zachód. Krzyżują się tutaj dwie drogi krajowe. Drogi krajowe na terenie Gminy mają długość 27 km i są to: droga nr 11 Kołobrzeg – Bytom (odcinek drogi Poznań – Ostrów Wlkp.) i droga nr 12 granica państwa – Żary – Dorohusk (odcinek drogi Jarocin – Kalisz).

Długość ulic i dróg na terenie Miasta i Gminy Pleszew wynosi odpowiednio: 18 km ulic i 91 km dróg powiatowych oraz 27 km ulic i 137 km dróg gminnych. Pozostałe drogi stanowią dojazdy do pól i zagród rolniczych usytuowanych poza głównymi ciągami drogowymi.

Na terenie Miasta i Gminy Pleszew usługi przewozowe wykonują: Kaliskie Linie Autobusowe Kalisz na trasie Kalisz – Pleszew – Kalisz oraz linie w obrębie Miasta i Gminy Pleszew, Miejski Zakład Komunikacji Ostrów Wlkp. na trasie Ostrów Wlkp. – Pleszew – Ostrów Wlkp. oraz PPKS Kalisz, Ostrów Wlkp., który swoim zasięgiem obejmuje teren Gminy oraz gmin ościennych, jak również zapewnia stałe połączenia z Poznaniem, Zieloną Górą, Leszmem, Jarocinem, Krotoszynem, Kaliszem, Ostrowem Wlkp., Krakowem.

Oś kolejową przechodzącą przez teren Pleszewa stanowi linia kolejowa drugorzędna Poznań – Ostrów Wlkp. – Katowice. Przebiega ona jedynie przez zachodnią część Gminy Pleszew, odcinek ten ma długość około 17 km. Usytuowane są przy niej 3 stacje kolejowe: Bronów, Pleszew (w miejscowości Kowalew) i Taczanów. Stacja Pleszew dysponuje boczną kolejową i rampami wyładowniczymi.

Przez teren gminy przebiegają jeszcze linie kolejowe wąskotorowe, lecz są one aktualnie wyłączone z ruchu.

Gospodarka wodno – ściekowa

Miasto i Gmina Pleszew posiada bardzo dobrze rozbudowany system zaopatrzenia w wodę. Praktycznie jest ona całkowicie zwodociągowana. Sieć wodociągowa liczy 320,2 km długości i zaopatruje 4.868 gospodarstw domowych i 350 innych odbiorców. Wykonana jest ona głównie z rur PCV. Zastępowanie pozostałych rur azbestowo – cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie i w miarę technologicznego zużycia.

Tabela 8: Zbiorcze zestawienie wielkości poboru wody w Pleszewie

Pobór wody ogółem (dm ³)	W tym na potrzeby (w % ogółem)	
	Przemysłu	Sieci wodociągowej*
	Rok 1999	
3.100	3,3	96,7

Rok 2000		
3.200	3,1	96,9
Rok 2001		
3.412	2,9	97,1

* pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pleszew, styczeń 2005r.

Z podanego zestawienia wynika, że dominującym biorcą wody na terenie Pleszewa są odbiorcy indywidualni. Udział przemysłu w poborze wody nieznacznie się zmniejsza, aktualnie wynosi około 3%. Z „Raportu o stanie środowiska w województwie wielkopolskim za 2001r.” wynika, że woda praktycznie w całości pochodziła z ujęć podziemnych (3.309 dm³).

Pleszew posiada nowoczesną mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków. Została ona oddana do użytku w 1995r. w miejscowości Zielona Łąka. Jej dobową przepustowość wynosi 6.000 m³/d. Docelowa wydajność oczyszczalni wynosi 9.000 dm³ na dobę. Aktualnie jej moce przerobowe wykorzystane są w 50 – 75%. Oczyszczalnia posiada zautomatyzowany w systemie komputerowym proces mechaniczno – biologicznego oczyszczania ścieków i przeróbki osadów.

Do pełnego wykorzystania oczyszczalni i najbardziej ekonomicznej jej pracy konieczne jest skanalizowanie w systemie kanalizacji rozdzielczej dalszych części Miasta oraz przyłączenie do istniejącego systemu infrastruktury kanalizacyjnej najbardziej zaludnionych wsi. Z uwagi na nienadążanie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w stosunku do sieci wodociągowej nastąpił wzrost zanieczyszczenia środowiska ściekami sanitarnymi. Przeprowadzone kontrole Wielkopolskiego Inspektoratu Ochrony Środowiska nie wykazały żadnych nieprawidłowości w pracy oczyszczalni ścieków w Zielonej Łące.

Sieć kanalizacyjna ogólnospławna ma aktualnie 18,2 km długości, deszczowa – 20,6 km, sanitarna – 25,8 km. Mimo, że znaczna część sieci powstała w ostatnich latach, to ciągle jest to niewielki stopień zbiorowego oczyszczania ścieków. Dla Pleszewa jest to zjawisko bardzo niekorzystne, zwłaszcza z uwagi na pełen stopień zwodociągowania Gminy.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Pleszewa prowadzona jest w ramach Związku Komunalnego Ziemi Pleszewskiej, w skład którego wchodzi, poza Pleszewem, gminy: Chocz, Dobrzyca i Gołuchów. Korzystają one ze wspólnego międzygminnego składowiska odpadów w Dobrej Nadziei i partycypują w kosztach jego eksploatacji. Obsługą tych gmin zajmuje się Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Pleszewa.

Składowisko zajmuje całkowitą powierzchnię 5,44 ha. Składa się z czterech kwater, z czego dwie (nr 1 i 2) zajmują obszar 2,53 ha i zostały wypełnione odpadami w latach 1988 – 1998. ich eksploatacja została zakończona, ale nie została przeprowadzona ich rekultywacja. Dwie pozostałe kwatery zajmują łączną

powierzchnię 0,82 ha i są uszczelnione folią PEHD o grubości 2,0 mm ułożonej na bentomacie o grubości 2,0 mm. Z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych posiadają one drenaż podfoliowy. Kwatera nr 4 jest obecnie w końcowej fazie eksploatacji, kwatera nr 3/II została oddana do użytku w czerwcu 2002r., a w sierpniu 2003r. oddano do użytku kwaterę nr 3/I (o powierzchni 0,42 ha) mającą zapewnić eksploatację składowiska do roku 2007. Dalsza eksploatacja wymaga jednak rozbudowy składowiska. Pojemność poszczególnych kwater wynosi odpowiednio:

- Kwatera nr 1 – 36.000 m³
- Kwatera nr 2 – 24.000 m³
- Kwatera nr 4 – 24.000 m³
- Kwatera nr 3/II – 25.000 m³
- Kwatera nr 3/I – 28.500 m³.

Składowisko posiada niezbędną infrastrukturę (wagę, pomieszczenie socjalne, służbę dezynfekcyjną, zbiornik ścieków sanitarnych, studnie odgazowujące, siatki do wylapywania części lotnych, drogi i place wewnętrzne, ogrodzenie), a także sprzęt techniczny (spychacz DT – 75, ciągnik z przyczepą, koparkę). Duża część środków na rozbudowę została pozyskana z Banku Światowego w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich oraz z Unii Europejskiej w ramach Programu SAPARD.

Na terenie składowiska istnieje sieć monitoringu wód śródlądowych – punkt poboru wód odciekowych, dwa punkty poboru wód powierzchniowych oraz trzy punkty poboru wód podziemnych.

Gospodarka odpadami w Pleszewie jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Już 100% ludności Miasta i Gminy Pleszew włączona jest w system selektywnej zbiórki odpadów. W roku 2003 firmy wywozowe wywoziły łącznie 4.476,96 Mg, a już w roku 2004 wielkość ta zbliżyła się do 8.000 Mg odpadów uznanych za komunalne. Do punktu zbiórki surowców wtórnych usytuowanego w Przedsiębiorstwie Komunalnym Sp. z o.o. zebrano 196,88 Mg surowców wtórnych, w tym szkła – 181,27 Mg i tworzyw sztucznych – 15,61 Mg. Nie prowadzona jest odrębna zbiórka odpadów niebezpiecznych typu komunalnego (światówki, baterie, opakowania po produktach naftowych czy środkach ochrony roślin). Nie prowadzona jest też ewidencja odpadów gabarytowych i budowlanych. Odpady z oczyszczalni ścieków zaliczane są do odpadów komunalnych (osady ściekowe, piasek z oczyszczania piaskowników i skratki). Na odpady z działalności gospodarczej składają się odpady komunalne i odpady z procesów produkcyjnych. Jednakże na terenie Miasta i Gminy Pleszew brak jest zakładów przemysłowych wytwarzających duże ilości odpadów. Występują tu głównie małe i średnie przedsiębiorstwa. Przyjmuje się, że około 70% odpadów powstaje na terenie Pleszewa, który jest dominującym ośrodkiem przemysłowym na terenie powiatu.

Energetyka

Miasto i Gmina Pleszew zasilane są w energię elektryczną pochodzącą z krajowego systemu elektroenergetycznego linią 110 kV poprzez rozdzielnicę 110/15 kV. Linia 110 kV do rozdzielnicy 110/15 kV

dochodzi z dwóch niezależnych od siebie kierunków krajowego systemu elektroenergetycznego. Energia elektryczna pochodzi z sieci wysokiego napięcia 400 kV łączącej Ostrów Wielkopolski z Poznaniem. Dostawy energii zaspokajają potrzeby Miasta i Gminy Pleszew.

Wszyscy odbiorcy Miasta i Gminy zasilani są bezpośrednio ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV rozmieszczonych w terenie w taki sposób, że w pełni zaspokajają potrzeby na dostawę energii zarówno dla odbiorców indywidualnych, jak i przemysłu. Najliczniejszą grupę odbiorców energii elektrycznej stanowią gospodarstwa domowe – ponad 80%. Systematycznie prowadzone są prace modernizacyjne istniejącego systemu energetycznego dla linii 15 kV i 0,4 kV. Dla przyszłych osiedli mieszkaniowych, terenów przemysłowych oraz rekreacyjnych w najbliższych latach będą wybudowane nowe linie energetyczne i stacje transformatorowe.

Oświetlenie uliczne i drogowe na terenie Miasta i Gminy stanowi ponad 2.100 punktów, z czego ponad 500 pkt. świetlnych stanowi majątek Miasta i Gminy. Pozostałe punkty świetlne stanowią majątek Sp. z o.o. Oświetlenie Uliczne i Drogowe Kalisz, która świadczy usługi w tym zakresie na rzecz Miasta i Gminy. W ostatnim okresie czasu wybudowano nowe linie z energooszczędnym oświetleniem, w szczególności wzdłuż drogi krajowej nr 11 – 89 pkt. świetlnych, ul. Kaliska – 94 pkt. świetlne, ul. Podgórna – 20 pkt. świetlnych. W kolejnych latach planuje się dalszą budowę nowych punktów oświetleniowych oraz modernizację istniejących.

Gazownictwo

Miasto i Gmina Pleszew w latach 2000 – 2003 realizowało inwestycję pn. „Likwidacja niskich emisji poprzez wykonanie kompleksowej gospodarki ciepłej i gazyfikacji Miasta i Gminy Pleszew”.

W ramach inwestycji wybudowano 30,6 km sieci gazowej średniego ciśnienia oraz 257 przyłączy gazowych. W dniu 29 grudnia 2003 r. zgodnie z umową Miasto i Gmina Pleszew przekazało Wielkopolskiej Spółce Gazownictwa, z siedzibą w Poznaniu sieć gazową wraz z przyłączami za cenę 5 mln zł.

Wykonana sieć gazowa umożliwia rozprrowadzenie gazu po całym Mieście Pleszew i przyległych miejscowościach, m.in.: Kowalew, Zielona Łąka, Lenartowice, Baranówek – Nowa Wieś i Taczanów.

W ramach modernizacji kotłowni wykonano:

- modernizację 11 szt. komunalnych kotłowni opalanych węglem na kotłownie opalane gazem ziemnym na ogólną kwotę 5.470.692,00 zł, w tym uzyskano dofinansowanie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w formie dotacji w kwocie: 3.843.989,00 zł.
- modernizację 13 szt. obcych kotłowni opalanych węglem na kotłownie opalane gazem ziemnym na ogólną kwotę 12.636.290,00 zł, w tym uzyskano dofinansowanie Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w formie pożyczki w kwocie:
5.914.274,00 zł.

Mieszkalnictwo

Potrzeby mieszkaniowe w Mieście i Gminie Pleszew są zaspokajane głównie przez budownictwo jednorodzinne. W roku 2001 Pleszewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. oddało do użytku 8 mieszkań. Aktualne zapotrzebowanie mieszkańców ocenia się na kilkaset mieszkań.

Tabela 9: Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe

	Mieszkania zamieszkałe		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Ludność w mieszkaniach
	ogółem	w tym zamieszkałe na stałe			
	w mieszkaniach zamieszkałych stałe				
MIASTO	5.348	5.259	21.078	381.256	17.672

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r.

Tabela 10: Wskaźniki warunków mieszkaniowych

	Przeciętna liczba			Przeciętna powierzchnia użytkowa	
	izb w mieszkaniu	osób w mieszkaniu	osób na 1 izbę	1 mieszkania w m ²	na 1 osobę w m ²
	w mieszkaniach zamieszkałych stałe				
MIASTO	3,95	3,08	0,85	72,5	21,4

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, 2002r.

Największymi właścicielami zasobów mieszkaniowych w Mieście są osoby fizyczne (54%), spółdzielnia mieszkaniowa (33%) i inni (13%). Na terenie Gminy kształtuje się to na następującym poziomie: osoby fizyczne (89%) i inni (11%).

1.5. Identyfikacja problemów

- Ograniczenia natury formalnej dotyczące podejmowania działań w granicach stref ochrony konserwatorskiej
- Niedostateczny nadzór służb konserwatorskich – konieczność współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
- Zły stan wartościowych obiektów dziedzictwa kulturowego w Mieście, również tych opuszczonych
- Mała świadomość społeczeństwa pleszewskiego w zakresie ochrony i rewaloryzacji obiektów kulturowych o charakterze zabytkowym, co prowadzi w konsekwencji do ich niszczenia
- Pogarszający się stan terenów zielonych w Mieście, konieczność ich rewitalizacji
- Dokończenie zagospodarowania miejskiego kompleksu leśnego „Planty ”w Pleszewie
- Duży stopień przekroczenia norm hałasu w Mieście, co negatywnie wpływa na życie mieszkańców, szczególnie tych ulic, gdzie występuje duże nasilenie ruchu drogowego